

dug another tunnel, which came out at Kekerione. The people of Moe who attacked the original Natives could not now follow them, so that by the tunnels they were saved from extermination; but some who did not join the main body had to flee into the forests to escape the vengeance of Moe.

From the days when Moe died there was not any more eating of man in Rekohu (Chatham Islands).

NGA PUKAPUKA, ME NGA INGOA O NGA WAKA MO RATOU NGA KORERO, ME NGA TANGATA NA RATOU I TUHI TUHI, A I KOHI KOHI AUA KORERO.

1. Nga kupu mo nga korero whaka-	10. Horouta ...	... Nepia Pohutu.
papa ...	11. Horouta ...	... Nepia Pohutu.
2. Tainui ...	12. Paikea ...	... Nepia Pohutu.
3. Tainui ...	13. Kupe ...	... Ta Hori Kerei, K.C.B.
4. Tainui ...	14. Mamari ...	... Aperahama Taonui.
5. Manaia ...	15. Ngatiwhatua ...	... Paora Tuhaere.
6. Aotea ...	16. Nga Moriori ...	... Tapu Tarawai.
7. Te Arawa ...	17. Te mapi o te motu o Aotea-Roa, me te tubituhinga o	nga ara o nga waka i rere ai i te oroko-unga mai ki
8. Te Arawa ...	... Paratene Okawhare.	taua whenua nei.
9. Horouta ...		

1.—NGA TIKANGA E MAHIA AI TE PUKAPUKA WHAKAPAPA TUPUNA A TE MAORI, NA TE WAITI.

Ki te mea ka mahia nga korero o nga tini whakapapa tupuna a Te Maori ki te pukapuka, penei ko te tangata mana e mahi aua tini korero, kia maatua mohio pu aia ki nga mea katoa a te Maori, ara ki nga korero o Te Po, a tae noa mai ki a Tiki, a ungutu noa ki nga karakia, ki nga mea tapu katoa no te mea ko aua mea tapu te take mai o nga tikanga katoa o a te Maori mahi, o te tohi tamariki o te tohi taua, o te ngaki kai, o te hii ngohi me nga mea katoa o te ao nei e mahi ai te Maori.

Ko te tupu me te mana o nga rangatira Maori, me nga tikanga o te whawhai, na nga mana o nga Atua aua mea katoa i kiia ai.

Te mea e tino marama ai nga tikanga o a te Maori korero mona, ko te tangata mahi i aua korero, me timata taua mahi, i te kupu e kiia nei e te Maori, i Te Kore, a tae noa ki a Tiki, me te mahi ano i nga Karakia o ia mahi o ia mahi o aua mea katoa.

A ko aua korero, me mahi i nga mea anake ano i tuhithuia e nga tohunga Maori, i nga korero i akona ki te Maori e ana Tupuna ona mata.

A ko aua korero me ata mahi tika, ara me timata i o nehe noa atu ka tatau tika iho i ia mahi i ia mahi, aua e mahia pokapokaia, me kahupapa a tau te kauhau, hei to mua te timatanga, neke iho neke iho a tae noa mai ki nga mea o nga tau i u mai ai te Maori ki enei motu.

A ki te mea ka ahua rite nga kupu kauhau a etahi iwi o nga motu o te moana nei ki a te Maori, me mahi tahi era ki a te Maori, kia mohiotia ai te tika o aua korero, kia hangai ai te kii a te tangata pakiki koia nei te ara mo te tikanga e kitea ai te puna mai o te Maori.

A ko nga kupu karakia, me nga kii o nga karakia tapu, me mahi era, a ki te mea ka matauria aua kupu e kia ana e nga iwi o nga moutere o te moana i Hawaiiiki, me mahi hoki nga tikanga o aua kupu kia matauria ai te aro hangai o aua kupu a aua iwi ki a te Maori tikanga ano mo aua kupu.

A he mea hoki, kei ahua whakahe te whakapapa a etahi iwi Maori, i nga whakapapa a etahi iwi Maori, koia i kiia ai, me mahi motuhake ke ano nga korero a ia waka a ia waka, me ana karakia, me ana whakatau ki me ana tapu, me ana mea katoa, ki taua wahi motuhake i nga korero a etahi waka.

He mea pea, he iwi kotahi te Maori i te whenua i maunu mai ai i nga ra o nga kahika, a no te hoenga mai i te moana ka wehe etahi waka he ara ano, a ko aua waka i tupono ki etahi iwi, aia waka he iwi ke ano aia waka he iwi ke ano, na reira pea te tikanga i rere ke ai te ahua tatau a etahi o nga waka i nga mahi o te po a Tiki, me nga karakia ano hoki i rere ke ai, he kite, he rongo na nga tangata o ia waka o ia waka i nga korero whakapapa, a ia iwi, a ia iwi i tupono ai aua waka.

Ki te mea ka peneitia te mahi o te pukapuka whakapapa a te Maori, na reira pea ka ahua mohiotia te ara a te Maori i toro mai ai i te nuku o te moana i tae mai ai ki enei motu.

A ko nga korero a te Maori anake i korero ai o ana whakapapa nga mea e mahia, a me ata whaka pakeha aua korero, e kore e whakaahuaketai aua korero, ahakoa nga korero ahua korero purakau, ka taia ano era.

A ka mahia ano he mapi o nga motu nei, kia mohiotia ai nga wahi i u mai ai te Maori.

A ka taia ano nga korero mo te iwi i rokohanga mai e te Maori e noho ana i enei motu, nga ingoa o aua tangata, me nga kupu o ratou i ngaro ai ranei i pehea ai ranei a tae noa mai ki enei ra.

E kii ana nga korero o te heke o Paikea, o Takitumu, a Tura, a Turi, a Nukutawhiti, a Manaia, ko Toi te ingoa o nga tangata i kite ai ratou, a e kiia ana he iwi nui. He ingoa ke ano te ingoa a Te Arawa mo a ratou tangata i kite ai, ko Tainui, ko Waikato e kii ana ko Te Upokotoea te ingoa o te iwi i kite ai ratou, he roi, he ika he manu te kai a taua iwi, e kahore kau he kumara.

E mea ana te Moriori o Wharekauri he iwi ano i rokohanga e ratou i Wharekauri, a ko Hiti te ingoa o taua iwi ki te Moriori, a i te wa i u ai a Rangimata ki Wharekauri kahore he kumara a te iwi whenua, nana te kumara i mau ki reira, na te huka i kore ai e tapu.

Ano ka tae mai te pukapuka a Tiati Paranana, o Hawaiiiki ki au, ka kite ahau i nga korero a Rawiri Maro, a te kai tubituhi, ara a te Hekeretari a Kingi Tamehameha, mo nga whakapapa o nga kingi o Hawaiiiki, a ko etahi o aua ingoa kingi o Hawaiiiki e rite pu ana ki etahi o nga ingoa o a te Maori